

SJ Norge AS

Revisjon

Sikkerhetsstyring

**(Leverandør- og kompetansestyring,
beredskap og informasjonsoverføring)**

TILSYNSRAPPORT NR. 2021-06

1	Bakgrunn og mål	3
2	Konklusjon.....	3
3	Avvik.....	4
4	Observasjoner	4
5	Andre forhold.....	5
6	Om tilsynet	5
6.1	Administrative data	5
6.2	Gjennomføring	5
6.3	Kriterier	6
6.4	Om avvik og observasjoner.....	6
6.5	Tilsynsrapport.....	6
6.6	Oppfølging og sanksjonsmiddelbruk	6
6.7	Veiledning om oppfølging av avvik og pålegg	6
	Vedlegg 1 - Hjemmelstekster	7

1 Bakgrunn og mål

SJ Norge AS har lisens, og sikkerhetssertifikat til å drive persontransport over hele det nasjonale jernbanenettet.

Tilsynet ble gjennomført som en revisjon.

Målet med tilsynet var å avklare om SJ Norge AS følger jernbanelovgivningen. Tilsynet dekket sikkerhetsstyring med spesiell vekt på leverandørstyring, kompetansestyring, beredskap og informasjonsoverføring mellom stab og operativ personell.

Vi gjennomførte dette tilsynet på bakgrunn av Statens jernbanetilsyns (SJT) årsprogram for tilsyn 2021.

2 Konklusjon

Basert på oversendt dokumentasjon og intervjuer under revisjonen fremstår SJ Norge som en virksomhet med mye kompetanse og engasjement. SJ Norge har utviklet styringssystemet etter oppstart. Ansatte opplyste om at styringssystemet er under kontinuerlig forbedring.

Vi ser at SJ Norge bruker uønskede hendelser til å gjøre endringer og forbedringer gjennom opplæring og sirkulærer. Samtidig er det viktig å verifisere gjennom revisjoner at leverandører faktisk rapporterer alle uønskede hendelser med betydning for sikkerhet.

Vi ser likevel rom for forbedringer innenfor sikkerhetsstyring og sikkerhetsstyringssystemet knyttet til blant annet informasjonsdeling og beredskap. SJ Norge har ansvar for en sikker drift og kontroll på risikoer som oppstår i sin del av jernbanesystemet. SJT forventer at foretaket selv tar initiativ til å oppdatere seg på slik relevant informasjon fra infrastrukturforvalteren. Slik informasjon kan hjelpe SJ Norge med å oppdatere seg på grunnlaget for analyser av risikoer og beredskap.

Rapportdato: 28.05.2021

Geir-Rune Samstad
Senioringeniør, tilsyn

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signaturer

Katherine Hui
Revisjonsleder

3 Avvik

Avvik 1

Systemet for å dele relevant informasjon om samme type kjøretøy med andre jernbanevirksomheter er mangelfullt.

Avvik fra:

Sikkerhetsstyringsforskriften § 3-1 tredje ledd, jf. § 4-6

Tilsynsbevis:

1. SJ Norge har ikke definert hvilken sikkerhetsrelatert informasjon som skal deles med andre jernbanevirksomheter med samme type kjøretøy.

Avvik 2

Sikkerhetsstyringssystemet er mangelfullt dokumentert når det gjelder kjøring med feil på ATC.

Avvik fra:

Sikkerhetsstyringsforskriften § 3-2

Tilsynsbevis:

1. SJ Norge kunne ikke dokumentere hvilke vurderinger og beslutninger som lå til grunn ved videre kjøring med feil på ATC.

Merknad: Det ble opplyst om at denne prosessen er under etablering.

4 Observasjoner

Observasjon 1

Det er ikke gjennomført revisjoner av leverandører med tanke på rapporteringspliktige uønskede hendelser.

Observasjon er basert på:

Sikkerhetsstyringsforskriften § 7-1 andre ledd

Tilsynsbevis:

1. SJ Norge har ikke verifisert om vedlikeholdsleverandør rapporterer alle rapporteringspliktige hendelser avdekket ved vedlikehold.

Observasjon 2

Det var ikke gjennomført nødvendig risikovurdering for å fastslå om driften er innenfor akseptabel risiko.

Observasjon er basert på:

Sikkerhetsstyringsforskriften § 6-1 første ledd

Tilsynsbevis:

1. SJ Norge kunne ikke vise til gjennomført risikovurdering før modifikasjon av låsesystem på kjøretøy iht. interne bestemmelser SJN 4.1 Vedlikeholdsstyring – overordnede bestemmelser, kap. 3.4 Modifikasjoner, endringer og oppgraderinger av materiell (utgave 2).

Merknad: Risikovurdering er gjennomført i ettertid av modifikasjonen.

Observasjon 3

Sikkerhetsstyringssystemet tar ikke hensyn til alle relevante risikoer.

Observasjon er basert på:

Sikkerhetsstyringsforskriften § 3-1 tredje ledd, jf. § 3-3 første ledd

Tilsynsbevis:

1. Oppdateringer i Bane NORs beredskapsportal følges ikke systematisk opp av SJ Norge.
Merknad: Det ble opplyst om at endringer ved beredskap blir informert om i SSK-møter. SJ Norge opplyste om at Bane NOR oppfordrer jernbaneforetakene til å følge opp beredskapsportalen.

5 Andre forhold

Det ble ikke notert andre forhold under revisjonen.

6 Om tilsynet

6.1 Administrative data

Rapport nr.:	2021-06
Saksnr.:	21/5872
Virksomhet:	SJ Norge AS
Kontaktperson:	Terje Sandhalla, sikkerhets- og kvalitetsdirektør
Revisjonslag:	Mette Mjelstad (fagrevisor), Gunhild Birkeland (fagrevisor), Ilsabé Bauer (observatør), Kåre Bøklepp (fagrevisor) og Katherine Hui (revisjonsleder)

6.2 Gjennomføring

6.2.1 Tidsbruk

Virksomheten har gitt nødvendig tilgang til dokumenter og personell – og har lagt alle forhold til rette for en effektiv gjennomføring. Tidspunktene for gjennomføringen var slik:

Formøte:	07.04.2021
Åpningsmøte:	26.04.2021
Feltarbeid:	26. – 28.04.2021
Sluttmøte:	30.04.2021

6.2.2 Omfang

Tilsynet ble gjennomført som en systemrevisjon med dokumentgjennomgang og møter via Microsoft Teams. Møtene omfattet formøtet, åpningsmøte, intervjuer og sluttmøte med virksomhetens egne ansatte.

6.2.3 Måloppnåelse

Tilsynet hadde som mål å avklare hvorvidt SJ Norge AS driver sin virksomhet i samsvar med jernbanelovgivningen. Tilsynet dekket jernbaneloven herunder sikkerhetsstyringsforskriften. Alle temaer som var gjenstand for tilsynet ble dekket, og målet med tilsynet ble oppnådd.

6.3 Kriterier

Tilsynskriteriene er kravene som er stilt i jernbanelovgivningen. En oversikt over jernbanelovgivningen med kommentarer er gitt på: [Regelverk - lover og forskrifter](#).

6.4 Om avvik og observasjoner

Tilsyn er en systematisk, uavhengig og dokumentert prosess for å fremskaffe objektive bevis og vurdere i hvilken grad bevisene oppfyller revisjonskriteriene. Tilsynsbevisene vil være grunnlaget for avvik og observasjoner.

Avvik er mangel på oppfyllelse av krav i eller i medhold av lov.

Observasjon er forhold som ikke er avvik, men som kan utvikle seg til det.

Vi forventer at virksomheten vurderer observasjoner og håndterer disse slik at de ikke utvikler seg til/bidrar til avvik.

6.5 Tilsynsrapport

Denne tilsynsrapporten beskriver de avvik som er avdekket, og de observasjoner som er registrert gjennom tilsynet.

Statens jernbanetilsyn praktiserer negativ rapportering. Det vil si at tilsynsrapporter i hovedsak omhandler manglende samsvar med norsk jernbanelovgivning. Forhold der kravene er tilfredsstillende oppfylt beskrives normalt ikke.

Tilsyn er basert på stikkprøver. Det innebærer at det kan eksistere mangler som ikke er blitt avdekket.

6.6 Oppfølging og sanksjonsmiddelbruk

Statens jernbanetilsyn pålegger som hovedregel at virksomheten innen en tidsfrist identifiserer årsaken til avvikene, iverksetter tiltak både for å fjerne avvikene og årsakene til disse og å evaluere effekten av gjennomførte tiltak. Pålegg gis i et oversendelsesbrev der denne rapporten følger som vedlegg.

Tilsynet kategoriserer ikke avvik basert på alvorlighetsgrad. Virksomheten må selv vurdere alvorlighetsgrad og eventuelt behov for å prioritere gjennomføring av tiltak raskere enn frister tilsynet setter.

Der vi avdekker vesentlige mangler, vil vi vurdere å pålegge hele eller deler av virksomheten stanset eller trekke sikkerhetssertifikatet/tillatelsen tilbake. Vår hjemmeside gir mer informasjon om [virkemiddelbruk](#).

6.7 Veiledning om oppfølging av avvik og pålegg

Vi har utarbeidet veiledere og tilbyr veiledning til virksomhetene for å bidra til oppfølgingsprosessen.

På tilsynets internettside finnes en veiledning om oppfølging av avvik: [Oppfølging av avvik og uønskede hendelser](#). Her beskrives bla. ulike metoder som kan benyttes for å fastsette årsaker til avvik og det er gitt eksempler på ulike måter å evaluere effekt av tiltak på.

På internettsiden finnes også en veiledning om gjennomføring og oppfølging av pålegg: [Gjennomføring og oppfølging av tilsyn](#).

Vedlegg 1 - Hjemmelstekster

§ 3-1. Krav til sikkerhetsstyringssystem

Jernbanevirksomheten skal ha et sikkerhetsstyringssystem.

Sikkerhetsstyringssystemet skal være tilpasset arten og omfanget av den aktuelle virksomheten og andre forhold ved denne. Sikkerhetsstyringssystemet skal videre sikre håndtering av alle risikoer forbundet med virksomheten.

Sikkerhetsstyringssystemet skal ta hensyn til alle relevante risikoer som oppstår som følge av andre jernbanevirksomheter og tredjeparters virksomhet. Sikkerhetsstyringssystemet skal vise hvordan kontrollen er sikret fra den øverste ledelsens side på ulike nivåer, hvordan personalet på alle nivåer er involvert og hvordan den kontinuerlige forbedringen av sikkerhetsstyringssystemet sikres.

Sikkerhetsstyringssystemet skal omfatte bruk av leverandører. Jernbanevirksomheten skal stille de samme styrings- og sikkerhetskrav til aktiviteter utført av leverandører som til aktiviteter utført av egen virksomhet.

Infrastrukturforvalters sikkerhetsstyringssystem skal ta hensyn til virkningene av forskjellige jernbaneforetags virksomhet på det nasjonale jernbanenettet og omfatte bestemmelser som skal gjøre det mulig for alle jernbaneforetak å drive i samsvar med krav i jernbanelovgivningen, samt krav i og vilkår fastsatt i deres sikkerhetssertifikat.

§ 3-2. Dokumentasjon

Sikkerhetsstyringssystemet skal dokumenteres. Dokumentasjonen skal gjøres tilgjengelig og kjent på en hensiktsmessig måte for alt personell med behov for slik tilgang.

Jernbanevirksomheten skal ha en oppdatert oversikt over alle bestemmelser i sikkerhetsstyringssystemet der blant annet status for gyldighet for bestemmelsene er angitt.

Dokumentasjonen skal være styrt og sporbar. Jernbanevirksomheten skal ha bestemmelser om styring og kontroll av dokumenter som inngår i sikkerhetsstyringssystemet.

§ 3-3. Prosedyrer m.m.

Jernbanevirksomheten skal utarbeide prosedyrer og/eller bestemmelser som dekker alle relevante forhold av betydning for sikkerheten.

Prosedyrene og/eller bestemmelsene skal sikre overholdelse av gjeldende, nye og endrede tekniske og operasjonelle standarder og andre krav fastsatt i:

- a) jernbanelovgivningen, herunder forskrifter om tekniske spesifikasjoner (TSI),
- b) andre relevante regler og
- c) enkeltvedtak truffet av myndighetene.

Prosedyrene og/eller bestemmelsene skal sikre samsvar med standarder og andre krav i hele virksomhetens og de enkelte delsystemenes livssyklus.

§ 4-6. Informasjonsoverføring

Den øverste ledelsen har ansvaret for at det er utformet et system for informasjonsoverføring mellom de ulike nivåer og funksjoner i virksomheten, samt med andre jernbanevirksomheter i den grad det er relevant, slik at kunnskap om forhold av betydning for arbeidet med sikkerheten formidles til og behandles på relevant nivå.

§ 6-1. Risikovurderinger

Jernbanevirksomheten skal planlegge og gjennomføre de risikovurderinger som er nødvendige for å fastslå om driften av virksomheten er innenfor akseptabel risiko. Risikovurderingene skal planlegges og gjennomføres på en systematisk og koordinert måte gjennom alle virksomhetsfaser.

Det skal fremgå hva som er formålet med de enkelte risikovurderinger samt hvilke forutsetninger og avgrensninger som ligger til grunn.

Risikovurderinger skal gjennomføres i henhold til anerkjente og hensiktsmessige metoder.

Fareidentifiseringen som inngår i risikovurderingen skal være på et tilstrekkelig detaljert nivå.

Ved behov skal det utføres sensitivitetsvurdering for å fastslå om risikovurderingen er tilstrekkelig robust.

Ved vesentlige endringer skal felles metode for risikovurderinger regulert i forskrift 12. mars 2010 nr. 401 om gjennomføring av kommisjonsforordning (EF) nr. 352/2009 om innføring av felles sikkerhetsmetode for risikovurderinger i henhold til artikkel 6. pkt. 3a i direktiv 2004/49/EF (forskrift om felles sikkerhetsmetode for risikovurderinger) benyttes i den grad forskriften selv bestemmer.

§ 7-1. Revisjoner

Jernbanevirksomheten skal systematisk gjennomføre revisjoner av sitt sikkerhetsstyringssystem for å vurdere om det er tilfredsstillende dokumentert og etterlevd og om det tilfredsstillende krav i jernbanelovgivningen.

Jernbanevirksomhetene skal systematisk gjennomføre revisjoner av leverandører for å vurdere om leverandører overholder krav i eller i medhold av avtaler.

Revisjoner skal gjennomføres i henhold til anerkjent metodikk, vedtatte revisjonsprogrammer og på en måte som ivaretar objektivitet og uavhengighet.